

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
до проекту постанови Кабінету Міністрів України
«Деякі питання здійснення рубок в лісах України» (далі – проект акта)

I. Визначення проблеми

Статтею 70 Лісового кодексу України визначено, що заготівля деревини здійснюється при використанні лісових ресурсів у порядку рубок головного користування, що проводяться в стиглих і перестійних деревостанах.

Деревина заготовляється також під час здійснення лісогосподарських заходів, не пов'язаних з використанням лісових ресурсів (поліпшення якісного складу лісів), та під час проведення інших заходів (розчищення лісових ділянок, вкритих лісовою рослинністю, у зв'язку з будівництвом гідровузлів, трубопроводів, шляхів тощо).

Заготівля деревини в порядку проведення рубок головного користування, а також інших рубок, пов'язаних із веденням лісового господарства, проводиться власниками лісів і постійними лісокористувачами, яким у встановленому порядку надано це право.

Ці Правила встановлюють вимоги до заготівлі деревини під час: здійснення спеціального використання лісових ресурсів у порядку рубок головного користування;

здійснення лісогосподарських заходів, спрямованих на підвищення стійкості та продуктивності деревостанів, збереження біорізноманіття в лісах, їх оздоровлення і посилення захисних, санітарно-гігієнічних, оздоровчих та інших функцій, шляхом проведення рубок формування і оздоровлення лісів;

проведення рубок, пов'язаних з необхідністю оборони держави та її безпеки, а також інших рубок та робіт, пов'язаних і непов'язаних з веденням лісового господарства.

Підготовка проекту акта викликана необхідністю в установленні єдиних вимог до всіх лісокористувачів і власників лісів щодо проведення рубок в лісах України та оприлюднення пов'язаних з ними наборів даних в умовах воєнного стану з метою забезпечення стабільного функціонування лісогосподарської галузі, недопущення безповоротних екологічних та економічних втрат та зміцнення обороноздатності держави, забезпечення Збройних Сил України, військово-цивільних адміністрацій дровами паливними та лісоматеріалами

На даний час питання проведення рубок в лісах регулюють наступні нормативно-правові акти:

- Правила поліпшення якісного складу лісів, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 12 травня 2007 року № 724;

- Порядок спеціального використання лісових ресурсів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 травня 2007 року № 761 (далі – Порядок спеціального використання лісових ресурсів);

- Правила рубок головного користування в гірських лісах Карпат, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 22 жовтня 2008 року № 929;

- Правила рубок головного користування, затверджені наказом Державного комітету лісового господарства України 23 грудня 2009 року

№ 364 зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 26 січня 2010 року за № 85/17380 (далі – Правила рубок головного користування).

Окремі з вищезазначених нормативно-правових актів містять суперечливі норми, а Правила рубок головного користування потребують визнання такими, що втратили чинність, у зв'язку з не відповідністю вимогам статті 38 Лісового кодексу України щодо їх затвердження центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері лісового господарства.

Вказані нормативно-правові акти затверджені майже півтори десятиліття тому. За цей період:

- відбулись суттєві зміни у законодавстві, що регулює лісові відносини, зокрема щодо охорони, використання і відтворення рослинного та тваринного світу, в результаті чого окремі норми, у зазначених вище нормативно-правових актах, втратили чинність, а окремі – суперечать законодавству;

- зросла частота та посилились прояви негативних природних явищ внаслідок змін клімату (масові осередки хвороб та розмноження шкідників, лісові пожежі, наслідки військових дій тощо);

- зменшилась стійкість та життєздатність лісових екосистем, разом з тим, окремі нормативи, що встановлені чинними нормативно-правовими актами, обмежують роль рубок формування і оздоровлення лісів у вирощуванні здорових і продуктивних деревостанів та в упередженні утворення відпаду;

- отримані результати досліджень науковців та практиків щодо впровадження у лісгосподарську практику вибіркового і поступового рубок, методів формування природних лісів, підвищення їхньої стійкості та посилення захисних і корисних властивостей.

Крім того, чинними нормативно-правовими актами чітко не врегульовані питання проведення інших рубок та робіт, пов'язаних і непов'язаних з веденням лісового господарства та питання проведення рубок в умовах воєнного стану.

Проектом постанови пропонується затвердити Правила рубок в лісах України та внести зміни до Санітарних правил в лісах України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 року № 555, Порядку спеціального використання лісових ресурсів та Порядку видачі спеціальних дозволів на використання лісових ресурсів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 23 травня 2007 року № 761, додатку до Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 року № 835.

Крім того, проектом постанови пропонується визнати такими, що втратили чинність постанови Кабінету Міністрів України від 12 травня 2007 року № 724 «Про затвердження Правил поліпшення якісного складу лісів» та від 22 жовтня 2008 року № 929 «Про затвердження Правил рубок головного користування в гірських лісах Карпат».

На виконання пункту 549 Плану пріоритетних дій Уряду на 2023 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 березня 2023 р. № 221-р, Держлісагентство розробило цей проект акта.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни		+
Держава	+	
Суб'єкти господарювання, в тому числі суб'єкти малого підприємництва	+	+

II. Цілі державного регулювання

В основу рубок головного користування покладено дотримання принципів безперервного, невиснажливого і раціонального використання лісових ресурсів, збереження умов відтворення високопродуктивних стійких деревостанів, їх екологічних та інших корисних властивостей лісів.

Залежно від категорії лісів, лісорослинних умов, біологічних особливостей деревних порід, складу і структури деревостанів, наявності та стану підросту господарсько цінних порід та інших особливостей лісових ділянок застосовуються вибіркова, поступова, комбінована або суцільна системи рубок головного користування.

Правила поліпшення якісного складу лісів визначають основні вимоги до здійснення лісогосподарських заходів, спрямованих на підвищення стійкості та продуктивності деревостанів, збереження біорізноманіття лісів, їх оздоровлення і посилення захисних, санітарно-гігієнічних, оздоровчих та інших функцій шляхом проведення рубок формування і оздоровлення лісів.

Під час проведення рубок формування і оздоровлення лісів застосовуються такі рубки: догляду, санітарні, лісовідновні, переформування, пов'язані з реконструкцією, ландшафтні.

Рубки формування і оздоровлення лісів проводяться способами, що не викликають ерозії ґрунтів, пошкодження дерев, які залишаються для подальшого росту, виключають можливість негативного впливу на стан лісів та водоймищ, забезпечують поступове відтворення і формування лісів, близьких до природних, постійне підтримання стійкості деревостанів.

Проект акта визначає такі цілі державного регулювання:

впорядкування процедури проведення рубок в лісах України на єдиними правилами та всіма без виключення лісокористувачами та власниками лісів, в тому числі встановлення чіткої та прозорої процедури проведення рубок в лісах України в період воєнного стану.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1 – збереження status quo	Альтернатива є неприйнятною – не відповідає положенню, визначеному статтею 70 Лісового кодексу України
Альтернатива 2 – прийняття проекту акта	Обраний спосіб встановлює єдині умови проведення рубок в лісах України за єдиними правилами всіма без виключення лісокористувачами та власниками лісів, а також встановлює чіткі

	та прозорі процедури проведення рубок в лісах України в період воєнного стану.
--	--

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 – збереження ситуації, яка існує на цей час	Відсутні	Неможливість якісно здійснювати використання лісових ресурсів з урахування змін в нормативно-правових актах
Альтернатива 2 – прийняття проекту акта	Встановлення єдиного підходу до використання лісових ресурсів	Відсутні

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 – збереження ситуації, яка існує на цей час	Відсутні	Правова неврегульованість проведення рубок, які здійснюють установи та організації різного підпорядкування призводить до негативного сприйняття громадськістю самого принципу ведення лісового господарства, як наслідок, виникають суспільні обмеження щодо проведення рубок, що спричиняє погіршення екологічної ситуації в лісових екосистемах і в країні в цілому
Альтернатива 2 – прийняття проекту акта	Прийняття проекту акта матиме позитивний вплив – чітке унормування проведення рубок на всій території України і всіма без виключення лісокористувачами	Відсутні

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання (власники лісів, постійні лісокористувачі), що підпадають під дію регулювання, одиниць	відсутні	507*	відсутні	відсутні	507*

Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	X	100	X	X	100
--	---	-----	---	---	-----

* – дані отримані на підставі державного статистичного спостереження № 3-лг (річна) «Звіт про відтворення та захист лісів» за 2022 рік.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 – збереження ситуації, яка існує на цей час	Відсутні	Проведення рубок в лісах України за різними правилами, частина з яких втратила чинність
Альтернатива 2 – прийняття проекту аката	Раціональне використання лісових ресурсів, підвищення їх екологічного та ресурсного потенціалу, проведення рубок на основі встановлених правил, які є обов'язковими у сфері ведення лісового господарства	Витрати на ознайомлення із проектом регуляторного акта, затвердження внутрішніх документів розрахунково складуть 314,08 грн на одного суб'єкта господарювання (39,26 грн x 8 год)

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1. Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (рядок 11 таблиці «Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта»)	0
Альтернатива 2. Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (рядок 11 таблиці «Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта»)	1433147,04

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Враховуючи вищенаведені позитивні та негативні сторони альтернативних способів досягнення мети, доцільно прийняти розроблений проект акта.

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотири-бальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1	1	Проблеми продовжуватимуть існувати
Альтернатива 2	3	Основні цілі державного регулювання будуть досягнуті

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1 збереження ситуації, яка існує на цей час		Проведення рубок в лісах України за різними правилами, частина з яких втратила чинність	Проблема продовжує існувати, що не забезпечить досягнення поставленої мети
Альтернатива 2 прийняття проекту акта	Прийняття проекту акта матиме позитивний вплив – раціональне використання лісових ресурсів, підвищення їх екологічного та ресурсного потенціалу, проведення рубок на основі встановлених правил, які є обов'язковими у сфері ведення лісового господарства	Витрати на ознайомлення із проектом регуляторного акта, затвердження внутрішніх документів розрахунково складуть 314,08 грн на одного суб'єкта господарювання (39,26 грн * 8 год)	Буде встановлений єдиний підхід до проведення рубок в лісах України, що повністю забезпечить досягнення поставленої мети

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 1 Збереження ситуації, яка існує на цей час	Проблема продовжує існувати	Відсутній
Альтернатива 2 Прийняття проекту акта	Повністю забезпечить вирішення проблеми	Відсутній

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Затвердження нормативно-правового акту дозволить урегулювати рубки в лісах України шляхом унормування їх обсягів у відповідності з нормами діючого на сьогодні законодавства, що сприятиме формуванню правової основи для ведення лісового господарства на принципах наближеного до природи лісівництва.

Проект акта оприлюднений на офіційному веб-сайті Міндовкілля і Держлісагентства.

Для впровадження та виконання вимог регуляторного акта органам державної влади не потрібно додаткових витрат з бюджету.

Причини, які могли би заважати впровадженню проекту акта, відсутні.

Заподіяння шкоди державі, суб'єктам господарювання або громадянам від дії норм акта не передбачається, а тому характеристика механізму повної або часткової її компенсації не визначалась.

Суб'єктам господарювання необхідно ознайомитися із регуляторним актом, затвердити необхідні внутрішні документи та дотримуватись матеріалів лісовпорядкування.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Здійснення додаткових фінансових витрат з державного бюджету та місцевих бюджетів на виконання вимог проекту акта для органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, фізичних та юридичних осіб не передбачається (розрахунки витрат наведені в Додатках 2 та 3 до Методики).

Дія проекту акта не поширюється на суб'єктів малого підприємництва, у зв'язку з цим м-тест не проводився.

Прийняття проекту акта не передбачає утворення державних структур управління і не потребує додаткових матеріальних та інших витрат з боку держави.

Вимоги регуляторного акту будуть впроваджуватися постійними лісокористувачами та Держлісагентством:

Витрати

на одного суб'єкта господарювання, які виникають внаслідок дії регуляторного акта

Порядковий номер	Витрати	За перший рік	За п'ять років
1	Витрати на придбання основних фондів, обладнання та приладів, сервісне обслуговування, навчання/підвищення кваліфікації персоналу тощо, гривень	0	0
2	Податки та збори (зміна розміру податків/зборів, виникнення необхідності у сплаті податків/зборів), гривень	0	0
3	Витрати, пов'язані із веденням обліку, підготовкою та поданням звітності державним органам, гривень	0	0
4	Витрати, пов'язані з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю) (перевірок, штрафних санкцій, виконання рішень/ приписів тощо), гривень	0	0

5	Витрати на отримання адміністративних послуг (дозволів, ліцензій, сертифікатів, атестатів, погоджень, висновків, проведення незалежних/обов'язкових експертиз, сертифікації, атестації тощо) та інших послуг (проведення наукових, інших експертиз, страхування тощо), гривень	0	0
6	Витрати на оборотні активи (матеріали, канцелярські товари тощо), гривень	0	0
7	Витрати, пов'язані із наймом додаткового персоналу, гривень	0	0
8	Інше (уточнити), гривень: витрати на ознайомлення з проектом акта 3 дні x 8 год. x 3 чол (директор, головний лісничий, начальник відділу лісового господарства) x 39,26 грн * =	2826,72	2826,72
9	РАЗОМ (сума рядків: 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8), гривень	2826,72	2826,72
10	Кількість суб'єктів господарювання, на яких буде поширено регулювання, одиниць	507 од.	507 од.
11	Сумарні витрати суб'єктів господарювання, на виконання регулювання (вартість регулювання) (рядок 9 x рядок 10), гривень	1433147,04	1433147,04

*відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» мінімальна заробітна плата у погодинному розмірі становить 39,26 гривень

**Витрати Держлісагентства,
які виникають внаслідок дії регуляторного акта**

Процедура регулювання суб'єктів великого і середнього підприємництва (розрахунок на одного типового суб'єкта господарювання)	Планові витрати часу на процедуру, год.	Вартість часу співробітника органу державної влади відповідної категорії (заробітна плата)	Оцінка кількості процедур за рік, що припадають на одного суб'єкта	Оцінка кількості суб'єктів, що підпадають під дію процедури регулювання	Витрати на адміністрування регулювання* (за рік), гривень
1. Облік суб'єкта господарювання, що перебуває у сфері регулювання	0	0	0	0	0
2. Поточний контроль за суб'єктом	8	95,17 грн	1	507	386009,52

господарювання, що перебуває у сфері регулювання, у тому числі: камеральні виїзні					
3. Підготовка, затвердження та опрацювання одного окремого акта про порушення вимог регулювання	0	0	0	0	0
4. Реалізація одного окремого рішення щодо порушення вимог регулювання	0	0	0	0	0
5. Оскарження одного окремого рішення суб'єктами господарювання	0	0	0	0	0
6. Підготовка звітності за результатами регулювання	8	95,17 грн	1	507	386009,52
Разом за рік	16	95,17	1	507	772019,04
Сумарно за п'ять років	80	95,17	1	507	3860095,2

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Термін дії регуляторного акта, який розроблений відповідно до діючих норм Лісового кодексу України, необмежений. Зміна строку дії регуляторного акта можлива в разі зміни законодавчих актів України вищої юридичної сили.

Регуляторний акт набирає чинності після його офіційного оприлюднення.

VIII. Визначення показників результативності регуляторного акта

Прогнозними значеннями показників результативності регуляторного акта є:

розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією акта – не передбачається;

розмір коштів і час, що витратяться суб'єктами господарювання та/або фізичними особами, пов'язаними з виконанням вимог акта;

кількість суб'єктів господарювання, на яких поширюється дія акта – 507;

рівень поінформованості суб'єктів господарювання з основних положень регуляторного акта – середній (проекту акта та аналіз регуляторного впливу акта розміщується на офіційних веб-сайтах Міндовкілля і Держлісагентства).

Показниками результативності проекту акта є:

обсяги проведення рубок в лісах України;

кількість проведених заходів контролю щодо стану дотримання суб'єктами господарювання вимог лісового законодавства;

кількість звернень/скарг від суб'єктів господарювання, пов'язаних із дією регуляторного акта.

ІХ. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Базове відстеження результативності дії регуляторного акта здійснюватиметься через 1 рік після набрання чинності регуляторного акта, але не пізніше дня, з якого починається проведення повторного відстеження результативності цього акта.

Повторне відстеження результативності дії регуляторного акта здійснюється через рік після набрання чинності регуляторного акту, але не пізніше 2 років з дня набрання чинності цим актом. У процесі відстеження встановлюється кількісне та якісне значення для кожного показника результативності, визначеного під час проведення аналізу впливу регуляторного акта.

Періодичні відстеження результативності регуляторного акта здійснюються раз на кожні три роки починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження результативності цього акта.

Метод проведення відстеження результативності – статистичний.

Вид даних, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності – статистичні.

У разі виявлення не врегульованих та проблемних моментів шляхом проведення аналізу показників дії цього акта, ці моменти буде виправлено шляхом внесенням відповідних змін.

**Т.в.о. Голови Державного агентства
лісових ресурсів України**

Віктор СМАЛЬ